

K R E S Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť,

VIII. ker., Józsefkörút 35.

sem sa majú posielaf predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

La saletteské zjavenie.

Zkaza národov.

Keď pozremo na ohromný dub, ktorý s konármi svojimi všetky stromy zakrýva a sťa volajáká kráľovna medzi ostatnými vyniká, na tú myšlienku prídeme, že tento strom je celkom zdravý. O krátky čas snáď sa vyvalí, a my až teraz vidíme, že sme sa sklámali; on už vtedy bol zožratým od červia vnútorného a len malý vietor bol potrebným, aby ho vyvalil. Zdravým sa zdál, a zničeným bol vnútri, lebo nemal tej sily, ktorá mu najviac bola potrebnou.

Takto stojíme aj u jednotlivcov z ohľadu blaha a dobrobytu jejich; na oko sú blaženými, tak vyzierajú ako by im nič nechybovalo, a vnútri snáď tie najväčšie trápenia cítia, ktoré už nemôžu zniesť. Odrazu prídeme nejaká víchrica; ztratia nádej v budúcnosť, odhodajú vieru Boha, zabudnú na povolanie svoje: a zkaza je hotová; vyvrátia sa ako ten storečný dub, ktorý pevne stál, a odrazu sa vyvrátil. Základ blaha svojho podkopali, a toto ich do strašnej záhuby sotilo. Tak si mysleli, že radostiam jejich niet konca, a keď sa prebudili, v tom najväčšom nešťastí sa našli. Blahoslavený ten, ktorý v Bohu dôveruje, a neztratí nádej svoju ani v tých najťažších okolnostiach!

Ale koľkí sú takíto? Koľkí sa žalujú teraz na ukrutnosť osúdu, ktorý ich sem tam pere? Koľkí plačú nad smutnými pomerami, v ktorých sa nachádzajú. A prečo to všetko? *Preto lebo sa spustili Boha, potupili vieru svoju, opovrhli prikázania Božie, ktoré mali zachovať.* A toto je zjav skoro všeobecný. Mnoho je tých jednotlivcov, ktorí takto stoja. Spoločnosť ľudská však pozostáva z jednotlivých údov; keď tieto údy sú nakazené, nakazená je celá spoločnosť a na vnivoč výnede. Jednotlivci títo tvoria národ. Národy teda tým istej stoja, čím dokonalejšie údy majú, tojest jednotlivých občanov vlasti: a tým hľšej upadnú, čím viac upadnú tie údy, ktoré jejich údy tvoria.

Čo je teda príčinou zkazy národov? Tá choroba, ktorá jejich údy morí, ktorú keď neodstránia, pomaly hynúť bude celý národ, až sa odrazu najde vo strašnej záhube, z ktorej niet vysvobodenia. Lenže za toto málo dbajú tí, ktorí sú povolanými k vedeniu národov. Vieru kresťanskú potupujú, prikázania jej na posmech privádzajú a z toho sa tešia, keď môžu vidieť, že neznabožstvo a duch diabolský sa rozširuje. Chybuje im duch Kristov, ktorý keď raz zanechá národ, opusteným

zostane, a veľkému nebezpečenstvu ide v ústrety. Veľká zodpovednosť za toto padá na nich pred Bohom, a kedysi ťažko budú zodpovedať!

Lebo národy terajšie skoro všetky idú v ústrety strašnej katastrofe. Odhodily od seba múdrosť kresťanskú, ktorá sa zakladá v poznaní toho, čo je opravdive dobré a Pánu Bohu milé a v poznaní toho, čo je zlé a od Boha nás odľahuje; opovrhly spravodlivosť, ktorá každému to chce dať, čo mu patrí, podľa slov Kristových: „Dajte cisárovi, čo je cisárovo, a čo jest Božie, Bohu;“ potupily miernosť, aby mohli svojim telesným žiadosťam a náklonnostiam vo všetkom vyhovieť a do bahna telesnosti sa zahrúžiť; a za nič nepovažovali vytrvanlivosť v dobrom, ktorá je každému k jeho telesnému a duševnému blahobytu potrebnou.

Ano národy idú v ústrety veľkému nebezpečenstvu; lebo v tomto sa zakladá tá najväčšia zkaza pre nich. Mocné sú a mohutné, a predsa nič nestoja, lebo údy jejich sú zničené. Ale jako by aj nie! Neznabožstvo všade najradšej ohlasujú; cnosť potupujú, hriech vyznačujú; také zákony uvádzajú do života, ktorých duch vo všetkom len naruživosti a žiadosťam hriешným lahodí. Čo máte z mládeže vašej, ktorá nič neverí? Snáď toto je nádej budúcnosti? Táto privede k rozkvitu a blahobytu vlast drahú? Nakazená je v celom svojom organizme s hlupými učeníami vašimi, a nič nemá pred sebou, len sebeckosť a počívanie! Zkaza národov, ale najviac od tohoto závisí. *Kto zničil mládež, najviac ale vzdelanú mládež, ktorej je povolaním druhých viesť, ten ožebračil celý národ; a keď táto mládež malou výnimkou je celá taká, zkaza hrozí celému národu.*

Kde-že tu vidíte múdrosť kresťanskú? Ktoré národy sú to, že by si ju za základ blaha svojho braly? Ani pochopu nemá o nej mládež ich, bár je aj vzdelanou a nafúkanou. Málo je tých, ktorí po pravej ceste chodia a ju nasledujú. A títo majú byť vodcovia celého národa! Nešťastlivý ten národ, ktorý vy povediete; prv ho zničíte, ako povzdvihnete. Kam príde ten ľud, ktorý bude vaše zásady nasledovať? Či nezostane divou zverou? O národy obráťte sa, lebo vám strašné nebezpečenstvo hrozí; vy múdri sveta, ktorí ste povolanými k vedeniu druhých, dajte pozor, aby vás kedysi v hrobch našich nepreklínali potomci!

Miernosť kresťanskú, túto ochraniteľku od zlého málo kde vidíme. Jako by s celou oddanosťou vohla mládež do náručia rozkoš a len tieto nasledovala. Celé obce, mestá sú spotvorené od veľkého požívania; a nikde skoro nekladú hranice telesnosti. Mladí starí, ba už dietky vedia o takých hriechov, ktoré by ani znať nemali. A toto je tá morová rana pre každý národ. Čím väčšia zkaženosť nastupuje v tomto ohlade, tým väčšmi klesne národ, a oslabuje. Zákonne by mali tomuto odpomôcť všade; prísne pokuty priniesť proti tým, ktorí sa previnia proti tejto cnosti. Lenže tak ďaleko ešte nechcú siahať zákonodarstvá; toto by bolo zneváženie ľudskej svobody. No divajte sa na to, jako mládež vaša potupená navracia sa domov, a tešte sa. Nevidíte zkažu teraz, ale ju budete vidieť, keď bude už neskoro. Vedzte, že národ vás bude obviňovať, za tie zanedbania, ktoré ste spáchali. Beda vám všetkým pre vaše skutky a naučenia!

A spravodlivosť? Nuž tejto už nehľadaj u terajších moderných národov; to jest lepšie jejich vodcov. Tam potupia vojsko, aby osvobodili podlého žida, čo zradil krajinu, tu dávajú židov do úradov, lebo podlosti páchajú; keď za dobrého uznajú oplana, ktorý neni hoden. len aby mu guľku do čela pustil; tam oslavujú človeka, ktorý so svojim perom viac zlého urobil, jako tisíc zbojníkov: a to všetko v mene svobody a spravodlnosti. O spravodlnosť, jak by si plakala keby si mohla! Teda ňa nechcejú priať národy za svoju opatrovníčku a dobrodinu? Nie ony chcejú, lež bezbožní vodcovia ich prekazujú; títo ma potupujú, keď vás prenasledujú: a za toto zkaža prinde na nich. Vám zkaža hrozí, preto ma neopúšťajte; bojujte až do poslednieho dychnutia za mňa!

Vytrvanlivosť v dobrom snáď najviac chybje. Prečo? Preto lebo teraz nie *charakterných ľudí* vychovávajú, lež *podliakov*. Títo neznajú vytrvanlivosti, nemajú zmužilosti, sú dietkami aj vtedy, keď mužský vek dosiahli. A národy si nemôžu odpomôcť. Jako by drak neznajbožstva lietel nad nimi a oheň sypal z huby svojej, tak sa trasú, chystajú, ktorý vzdor toľkým špatným príkladom, neohrozeným a smužilým zostal. Naozaj je toto vek neznajbožstva a necharakternosti! Inokedy každý národ by bol pohrdnul takými vtákmi, jakých teraz mnoho nachádzame v tých najväčších vyznačeníach. Nie je síce zkažené ešte všetko, ale čo je z toho, keď tí, ktorí nás zastávajú, viesť majú, sú najväčšími podliakmi? Či nel: tí každý národ takto v ústrety tej najväčšej zkaže? Či ho toto neprivede o život. *No prebudte sa*

už raz vy všetci, ktorí len vlast máte na jazyku: a pomyslíte, si že zle robíte, čo robíte. Národ zabijate sami, ktorý vás živí. Vrahovia ste?

Jako vidno teda z tohoto zkaža, národov nič inšie neni, jako neznajbožstvo, nevera, prestupenie základných cností kresťanských a nasledovanie náruživosti bez všetkej úzdy.

Ktorý národ celkom podlahne tomuto, na vnivoč musí vynsť; ktorý sa však ozbrojí s horespomenutými cnosťami iste môže hľadať do budúcnosti a neprinde o život svoj.

Ján Zilinský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Bánffy čestným občanom. Dakoľko liberálnych výborníkov hlavnomestských pred seba si vzalo, že pána Bánffyho, ktorého teraz na sneme tak nemilosrdne česú, hlavnomestský výbor musí za čestného občana zvolit. Vo stredu sa mal tento návrh pred hl. mestský výbor dostať. Už vopred bolo oznámené ale, že viac výborníkov ostro vystúpi proti nemu. To, že socha Alžbety zaujme miesto nenávidenej sochy Henczyho, je zásluhou veličenstva, ale nie Bánffyho. Uvidíme, jako odôvodnia čestné občanstvo hlavnomestské Bánffyho.

Stoličné volby. Na mnohých miestach, kde kresťania spolu držia a dľa svedomia záležat si nechajú na stoličných volbách, ľudákom pripáda víťazstvo. Tak ku príkladu v bodajskom okrese zvolení sú dvaja ľudáci a jeden liberál (notár). Vo Felcsute tiež ľudová strana zvíťazila. Dve miesta sa mali zaplniť, a obidve ľudáci zaujali. V mezeóoršskom okrese sami ľudáci zvíťazili. V lentiskom okrese ale zvolení sú tiež štyria ľudáci.

Proti štátnej kongruie už začali protestovať seba povedomí duchovní. Duchovní v tabskom cirkevnom okrese účinkujúci na jaseňnej porade jednohlasne usniesli sa, že protestovať budú proti štátnej kongruie (polepšeniu platu). Nech nám vraj vydá štát naše základiny (asi 50 mill. zl.), vtedy si my i bez štátu spravíme a prevedeme polepšenie platu duchovenstva, lebo politickú a duchovnú neodvislosť šetrif a vážit si treba. Veľmi ostro protestovali výš spomenutí duchovní proti tomu, aby sa štát mieša do tejto záležitosti. Duchovní títo oslovili aj ostatné okresy cirkevné, aby tiež protestovali v takom smysle. Ten protest podpísali i v mene ostatných: dekan Cupy a okresný notár Štefan Scherer.

V prešporskej stolici. Pán Szalavszky od 6. nov. už nenie prešporským, lež len trenčianskym fõispánom. Miesto jeho zaujal gróf D. Vay. Prešporčania zvolili teraz za čestného občana svojho mesta pána Szalavszkého; už nevieme, či preto, že ho veľmi rádi majú, a či od radosti nad tým, že druhého fõispána dostali. Panovanie Szalavszkého je cteným čitateľom známe. Len to si žiadame, aby Vay ináč panoval. Trenčanom ale blahoželáme, že teraz pán

Szalavszky všetky svoje sily ich stolici môže venovať. Hej bude tam prekvitať sloboda, blaho tela a duše! Ináč pán Szalavszky ešte vždy nosí tú guľku vo svojej nohe, ktorú mu vstrelil na pamiatku národný vyslanec Ivánka.

Jubiläum jednej interpellacie. 3. novembra minul tomu už jeden celý rok, že Šmuel Višontai na otázku vzal ministra financií Ladislava Lukáča, bez toho že by doposiaľ dajakej odpovede bol sa dožil. Aj také dačo sa môže stať len v našom trpezlivom Uhorsku.

N že s pozemkovou daňou. Toto je tiež jedno z heslov ľudových. Ľudová strana začala najprv žiadať, aby sa uviedla bursová daň a menšou stala pozemková daň. Na oslovenie a oduševňovanie i vzbudzovanie ľudovej strany nemohol výsledok vystať, čoho dôkazom zrejším je to, že vyše 300 obiec prosí pisebne snem krajinský, aby sa im v tejto veci vyhovel, aby spravodlivejšia záklaď mala daň. Však uvidíme, kto je priateľ ľudu, keď sa tieto pisebné prosby budú pojednávať. Uvidíme, či sa opovažia v záujme ľudu hlasovať liberáli a mimostranní páni, jako Roszival a Komlósy. Vyslanci sú zástupcovia ľudu, a tak kto z nich aj len trocha je povedomý svojej povinnosti a svojho povolania ten nemôže proti ľudu hlasovať, alebo na to zasadenie neprísť, na ktorom sa v záležitosti týchto prosieb hlasovať bude.

Grécke kr. knieža Juraj okolo 15. nov. príde na ostrov Krétu a prevezme spravovanie Kréty. Juraj tak bude vsadený ači vovedený do úradu, aby zrejme bolo, že ho dostal od veľmocí, a nie od sultána. Už všetci tureckí vojaci opustili ten ostrov. Teraz vojsko veľmocí odníma zbraň aj tamejším kresťanským obyvateľom. Tedy na kolko na toľko poriadok je už spravený, cesta je už pripravená novému správcovi. Úradskí správcu všetci Kréťčania budú. Že sa tieto veci tak chytré previedly, v tom najväčšiu zásluhu má ruský cár, v ktorom žiarlivosť vzbudila návšteva nemeckého cisára u sultána. No už bol aj čas, aby konečne striasol so seba ten utrápený ostrov jarmo turecké. Blaho obyvateľov tamejších čo chvíľa bude vzkriesené.

Volby v Prusku. V prusku 4. novembra vzaly koniec volby pruských vyslancov s nasledovným výsledkom: zvolené je 147 konservatívnych, 57 slobodnokonservatívnych, 102 centrumových, 74 národno-liberálnych, 10 liberálnych, 24 slobodno-ľudových, 14 Poliakov, a štyria, ktorí s iným programom vystúpili. Poznamenať musíme, že v Prusku katolíci len veľmi malú časť obyvateľstva tvoria. No aj v Uhorsku by sme sa ináč mohli proti liberálom postaviť, keby kresťania, ktorí ešte trocha veria, ináč spoludržali.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 3. nov.

Pod predsedom, Szilágyim predovšetkým mameluk Hegedüs oznámil istú záležitosť. Potom Ignác Berger člen národnej strany rečnil proti vláde a den

nému poriadku, ktorý neprijal. Šmulo Višontai veľmi ostro napadol Štefa Tiszu. Potom dokazoval, že Bánffy už dávno nebol úprimný. Hodnosť snemu ešte i dľa mameluckých časopisov to žiada, aby ministerpredseda odhalil polozenie. L'ahko je jednu časť ústavy zastávať, pritom ale osobnú, volebnú a občiansku slobodu utláčať. (Zvučné éljenovanie). Na konci svojej podarenej reči zvučne mu éljenovali ľavičiari. Šte-Rakovszky veľmi nalakal liberálov, ktorí sa už tak brali do snemovej siene. Vyprosil si to, aby kto obviňoval ľavičiarstvo, že podkopáva autoritu snemu. Spomenul viac liberálnych kúskov a povedal, že tieto veci podkopávajú vážnosť snemu. Jestli nenie potrebné ľavičiarstvo, nech sa ono prelomí teraz. Lenže neuteká. Začali boj, lebo vláda zrušila slovo, to je teraz hodina počtu pre rozmer Bánffyho. On je priateľom vyrovnania v duchu Deáka. Ľavičiarstvo musí sa vypomstiť za tie mnohé prenasledovania, ktorých sa Bánffy dopustil. Veľké plekanie ľavičiarstva bolo odmenou jeho reči. Ostro napadol vládu Gejza Makfalvay. Vláda vraj vyhráza sa, bežné spisy úradne rozširuje. Pravda musí zvíťaziť. Neprijal denný poriadok. Nasledovať mal Fraňo Šima, ktorý prosil odloženie svojej reči na druhý deň, lebo vraj aspoň 3-4 hodiny chce rečnúť. Liberáli nechceli k tomu prívoliť, konečne predseda museli popustiť, ponevác ľavičiari veľmi obratne bojovali za to, čo si pred seba vzali.

Zasadnutie 4. nov.

Pod predsedom dr. Deziderom Szilágyim pokračovalo sa v dohode o dennom poriadku. Šima napomenul Pištu Tiszu, aby ctíť otca svého, lebo vraj obštrukciu ľavičiarstva zahálaním nazval, kdežto i jeho otec, keď ešte ľavičiarom bol, nečinil ináč. Potom upozornil Bánffyho, aby dal pozor na Pištu Tiszu, ktorého reč v Ugre na hor cieľila. Ponosoval sa, že hl. župan Vadnay vyhráza sa jednomu vyzdvihnutému úradníkovi, že ho služby zbaví, jestli nenechá v blate stranu Simovu. (Wittmann: To je hanba a potupa!) Predseda Simu dvakrát k poriadku uviedol pre ostré výrazy, a preto tento sľúbil, že pozor si dá na jazyk. Keď dho rečnil, pýtal päť minút, aby si oddychnúť mohol. Predseda Szilágyi ale nedoprial mu to. Minister gavalier by nemal trpeť, že mu hovoria, že on ľutá. Potom líčil následky jednanja ministerpredsedy. Vláda do povstania ženie národ. Potom zvolal: Však uvidíme, čo chce krajina: Či kráľa a zákon, alebo Bánffyho. Po týchto slovách doprial mu predseda tých žiadaných päť minút. Potom dokazoval že do obštrukcie vláda ženie ľavičiarstvo. Boj ľavičiarstva musí byť korunovaný tým výsledkom, že vláda Bánffyvá padne. Bez zákona ani kráľ nemôže vladáriť. Ministerpredseda nechce plniť povinnosť k národu. Z tadialto pochádza hneď ľavičiarok. Potom zadal rárh, aby snem len v tom páde vpustil sa do pojednávania idemníty, jestli vláda sľúbi previesť samostatné coiné územie. (Všeobecné schvaľovanie u ľavičiarstva). Tedy v tomto celom zasadnutí len sám Šima rečnil.

Zasadnutie 5. nov.

Pokračovalo sa v dohode o dennom poriadku pod predsedom Ľudevítom L'arg. Arpad Lázár pospomínal všetky hriechy vlády Bánffyovej. Denný poriadok neprijal. Matej Bogyay povedal, že keď ministerpredseda potajomne pokračuje v záležitosti vyrovnania, to je len pokračovanie v rozmere násilia a figliarstva.

Telom dušou sa pripojí k tomu, čo Apponyi povedal, a preto neprijme denný poriadok. Horský ľudák F. año Buzáth povedal, že väčšina rozhorčeno bojuje za svoje sebecké záujmy. Vláda Bánffyova z korrupcie čerpá silu (Schvaľovanie). Boj ľavičactva na pomoci je kresťanskému duchu. Liberáli rozširujú bežné spisy, ktorými mávia ľud (Rakovszky: A rozširujú socializmus) Ľavičactvo neodstúpi od boja. Nech zhyne liberalizmus, nech žije kresťanské obnovenie. (Schvaľovanie na strane ľavičakov.) Ostro napadol vládu Štefan Fay, ktorý medzi iným dokazoval, v akej miere je nám škodlivé spoločné colné územie. To je znakom mravného rádu, že na stolici ministerpredsedkej barón Bánffy sedí. Bánffy by sa mal očistiť v záležitosti Dezsewffyovej; prečo mlčí v tejto veci? O tomto slúžnom tvrdia, že je poriadnym a statočným (Ivanka: O Bánffyovi kto-že to tvrdí) Boj ľavičactva je oprávnený. Bánffyho treba zavesiť na ten kliniec, na ktorý Kálmán Tisza zavesil biharské body (Zručné schvaľovanie). Neprijal denný poriadok. Anton Tibád povedal, že ministerpredseda si nevšima ústavu. Pod Bánffym čo-že máme ešte z ústavy? Tu len zobudenie národa alebo zamiešanie sa kráľa môže pomôcť. Po dvoch hodinách liberáli prinútili chceli Molnára, aby dnes interpelloval, lenže ľavičiaci si pomohli, pýtali menovité hlasovanie, a jeho odloženie na pondelok, čo sa i stalo.

Zasadnutie 7. nov.

Po prečítaní zápisnice pod predsedom L. udevitom L. arg Polónyi protestoval proti tomu, že nenie spomienky o tom, že predseda vôbec nedoprial Šimovi, aby prehovoril mohol na konci zasadnutia. Preto ale liberáli väčšina kývla hlavou tak, ako to predseda žiadal. Potom nasledovalo menovité hlasovanie, s ktorým liberáli odmrštili návrh Polónyiho. Za druhé menovité hlasovanie vzťahovalo sa na to, či Ján Molnár v pondelok alebo vo stredu môže interpellovať. Liberáli „nie“ mali kričať (že nie v pondelok) lenže daktorí liberáli na toľko zvykli vždy len „igen“ kričať, že i teraz „igen“ povedali, a tak nevedome s ľavičiakmi hlasovali. Liberáli zvíťazili, tedy vo stredu interpelluje Molnár. — Fraňo Korniss neprijal denný poriadok. Vláda nechá hynúť strednú triedu, kdežto s trafikantami a šenkármi, paktuje zvlášte pri volbách. (Schvaľovanie.) Dez der Bánffy povedal, že on už dosť povedal o terajšom položení, o kvote nemôže spomienku činiť, zakiaľ výbory zvolené nebudú na čistom s výsledkom pojednávania. Urážky, ktorým je on bez príčiny vystavený, i ďalej bude trpeť. On nekázal slúžnemu Dezsewffy mu slovo z ušíť. Na konci jeho krátkej reči liberáli éjenuvali, ľavičiaci ale „Hoch“ kričali. Potom česal a napádal Bánffyho Lukáč, Rakovszky najostrejšie ale Albert Kubik, ktorý povedal že dľa 178 § trestného zákona do dvoch rokov čahajúce väzenie čaká na toho, kto svoj úrad použije pri volbe v záujme istého kandidáta. Kto sa tento zákon týče, ten bez hanby nemôže sa na sneme zjaviť. Kde je vraj úsudnosť liberálov, keď ešte i teraz éjenujú Bánffymu. (Poó yi: Nech sa ohlási na liberálnej strane ten, kto nedostal g oš!) A nepovažuje za primerané ku svojej hodnosti to, aby sa s takou väčšinou shováral. Denný poriadok neprijal.

Zasadnutie 8. nov.

Pod predsedom Deziderom Szilágyi pred denným poriadkom ohlásil sa národný vyslanec Arpád Szentiványi, ktorý povedal, že záležitosť slúžneho Dezsewffyho

musí sa do poriadku doniesť, a síce celkom verejne treba túto vec pojednávať, aby aj veličenstvo sa dozvedel o nej. F. año Frey na krátko usiloval sa ospravedlniť svoje jednanie, po čom Julo Endrey začal rečníť. Tak sa zdá, že behom volieb to bolo heslom ministerpredsedy: Poďte ku mne do bytu. Toto heslo baróna Nopča sbuktatoval, Bánffymu ale hroznu väčšinu získalo. (Čapkánie a éjenuvanie.) Záležitosť Bánffyho s Dezsewffym je nameraná proti trestnému zákonu (Vározy: A ešte je na slobode.) Nechce spomienku činiť o tých millionoch, ktoré sa nashromažďovali, aby parlamentizmus sa podkopal. Morzányi navrhuje, aby sa Bánffy častným občanom hl. mesta stal. Nesmie sa to trpeť, aby taký človek bol ministerpredsedom, ktorý s dňa na deň šliape po zákonoch. Denný poriadok neprijal. Potom desať vyslancov prosilo zatvorené zasadnutie. Makkfalvay dokazuje, že zo záležitosti Dezsewffyho štyri žaloby sú proti Bánffymu. 1. Bánffy sa zamiešal do okresu činnosti ministra vnútra, 2. zneužil svoju úradnú moc, keď slúžneho k sebe citoval; 3. k zrušeniu slova chcel zviest slúžneho, 4. dvojnásobne previnil sa proti trestnému zákonu. Bánffy protestoval proti tomuto, aj proti tomu, že by on proti zákonu bol previedol volby (Veľký krik). Tisza zastával Bánffyho. Julo Gulner: Bánffy zlomil chcel sviatosť daného slova. Reč ministra protivila sa zákonu. Aj Perczel zastával Bánffyho, potom zas Gajáry, ktorý tak rečnil, že gróf Alex. Károlyi povedal, že nevie, čo je to, či žart, alebo grobianstvo. medzitým vkročil Bánffy do siene, na čo nastaly výkriky: Ešte sa opováži sem vkročiť? Von s ním, von s ním! Ivánka oznámil, že zajtra sa pokračovať bude v zatvorenom zasadnutí. V otvorenom zasadnutí na krátko sa ohlásili: Pulszky, Polónyi, Bolgár a Rakovszky, s čím zasadnutie koniec vyzalo.

Zasadnutie 9. novembra.

V zatvorenom zasadnutí Polónyi ponosuje sa, že teraz takí ľudia by mali byť náčelníkmi, ktorí sú v stave ústavu obrániť. Také nadužvanie ešte nebolo, jako teraz v Uhorsku. Ministerpredseda aj na podplácanie sa chytil. Blaškovič opustil tú stranu, ktorá je peniazmi sostavená (Zručné éjenuvanie). Robotník musí zachovať zákon, ministerpredseda ale šliape po ňom. Bánffy k zrušeniu slova núti úradníkov. Potom spomenul, že aj minister financií odmrštil viac kráľovsku leopoldského kasína (vzťahom na predávanie cigár špecialít, neskôr ale pri záležitosti kvóty keď istý list dostal Falk, prišlo povolenie. Minister ale tvrdil, že on o tomto liste nevedel. Gr. A. Apponyi tiež odsúdil Bánffyho, že politický nátlak činil na Dezsewffyho. Jestli ten rozmer panovania i ďalej potrvá vtedy už bude po parlamentarizme u nás. P. šta Tisza žiadal, aby sa tá vec verejne pojednávala. Horváth osvedčil, že jakonáhle vláda uverejní svoj verejný rozpočet, on hneď to učiní so strany svojej strany. Dľa Šimu proti Bánffymu sú všetky prostriedky dobré. Molnár interpelloval ministra vnútra, prečo sa shabaly Alkotmányom nasbierané milodary na dobré ciele venované? Potom sa pýtal, či vie o tom, ako prekazili stoličné volby, kde ľudáci väčšinu mali? Minister slúbil, že v tejto veci prísne bude pokračovať.

Odpusť nám naše viny.

Mnohí veľmi často sa modlievajú modlitbu Pána bez toho, že by poznali smysel jednotlivých čiasťek tejto modlitby. Pod vinami rozumeť sa majú hriechy,

s ktorých ostrý počet vydať, každý človek je podlžný; za ktoré my všetci slušné zadostučinenie skytnúť musíme. Kto sa modlí za odpustenie vín svojích, ten skrze to uznáva, že je hriešny. A naozaj sotva by našiel človek takého, ktorý by aj každodenne neobrážal Boha rozličnými hriechami.

Naozaj i dnes celkom právne by sme mohli zvolať s Dávidom takto: Všetci sa uchýlili, spolu neúžitocní učinení sú; neni kto by činil dobré; neni až do jedného. (Kaz. 7. 21.). Kráľ Salamon ale zvolal: Kto môže riecť: čisté je srdco moje? čistý som od hriechu! (Prísł. 20.). Dľa nového zákona ale seba samého svádza a pravdy nenie v tom, kto by povedal, že hriechu nemá. Ano my sme hriešni, čo i zkusenosť nám pripomína, a čo nám i tie slová Otčenáša pripomínajú: „Odpusť nám naše viny.“

Tymito slovami náš Vykupiteľ uložil nám za povinnosť, aby sme Boha každý deň za odpustenie hriechov prosili. Spolu tieto slová prosby opätovať nám on uložil preto, aby sme vedeli, že On je ochotný odpustiť nám. Keby nám On nechcel odpustiť, pod istým by nám nebol naložil, aby sme sa modlili za odpustenie hriechov. Uznajme tedy, že sme hriešni, ožeľme ich a prosme Boha za odpustenie, a potom môžeme byť istí, že nám Boh odpustí naše hriechy.

Boh je naozaj v tak velikej miere milosrdný a dobrotivý, že ani za chvíľu nesmieme ztratit nádej v odpustenie hriechov, jednáme-li tak, ako výš spomenuto bolo.

Dávid veľkého hriechu sa dopustil, keď cudzoľožstvo spáchal, a hľa jakonáhle do seba vstúpil, hneď mu Boh odpustil bez meškania. Lotor na pravici Kristovej visiaci tiež bol veľký hriešnik a zločinec, lenže hneď mal odpusteno, jakonáhle do seba vstúpil ľútosť svoju hriešnosť uznal a za odpustenie svojích hriechov Krista prosil.

A my sami či sme už neráz nezkúsili v tejto veci nekonečné milosrdenstvo Božie?

Tedy vrúcne opätujme každodenne tieto slová: „Odpusť nám naše viny.“ *Stefan Piesek*

Púť na Kalvárii.

(Pokračovanie).

Samosebou sa rozumie, že pútnici všetci pristali k tomuto. Do hromady sme sa spojili. Bola to jedna veľká processia, v ktorej si videl dedinu za dedinou kráčať a každú si mohol rozoznať. Speváci každý so svojou trupou tak rozdelení, že jeden sa modlil ruženec na predku, druhý pedspevoval na zadku: a polovica za nimi sa modlila ruženec, polovica však spievala. Keď jedon ustal, začal druhý; a neprestajne sa konala pobožnosť.

Ja ponevác *p. farár skalický* ma povolal na raňajky, trošku som sa obaknul do fary. Jaknáhle som sa občerstvil, hneď som išiel za putníkmi. Dost dobrý kúsok ma odešli. Niektorí zostali na zadku, ktorí tak chytrým krokom nechodili; z tymito som išiel. Po obleku som ich poznal, že sú to s *Rovného*. Rozprávali sme sa, kým sme dohonili processiu o Kalvárii. Vypytoval som sa ich, či tam už boli. Všetci — tojest nemusím vraviť, že všetci, lebo tuším len tri ženičky byly — povedali,

že už. Ja čo neznámy ešte tam, jedno druhé som sa ich zvedavo vypytoval, až sme prišli k jednému krížu, kde sme dohonili processiu.

Tu pomodliac sa držal som prvé rozjímanie „O loretánskych litaniah“. Loretánske litanie draňí putníci — rieknuť som — podobné sú jednému drahocennému pokladu, ktorý celé kresťanstvo cez veľké a dlhé stolia shromaždilo, aby s ním ozdobilo bl. Pannu Mariu; sú toto perly, ktoré sa vždy utešene blystia a jagajú, a s ktorými sfa korona jej okrášlená, prifahovala každého verného ctiteľa marianskeho. Lebo čo ony v sebe obsahujú? *Tie najkrásnejšie výpovede, s ktorými bl. Panny Marie všetky cnosti a vlastnosti sú zvelebené.*

Hneď zo začiatku obraciame sa k najsv. Trojici a prosíme trojjediného Boha, aby sa smiloval nad nami. *Základ úcty božskej je zložený v prvých troch výpovediach*, ako by sme označovali s tým, že naše prosby, modlitby a vzdychy najprv obraciame k samému Pánu Bohu; jeho nadovšetko ctíme, s tou najväčšou úctou, ktorá nikomu inšiemu, len jedine jemu prináleží. A po tomto sa začína hudba nebeská, ktorá bl. Panne Marii prináleží.

„Svätá Maria! Oroduj za nás!“ Jak úprimné je toto slovo Maria! Kto by nepocítil radosť pri ňom, keď ho vysloví? „Maria — podľa svätého Bernarda — toľko znamená, ako hviezda morská, a čo také najlepšie zodpovedá Marii čo matke a panne. Ona sa najlepšie podoba hviezde; lebo ako hviezda bez poškvny seba papršleky vydáva, tak i Panna Maria bez poškvny seba porodila syna. Blesk hviezdy, keď i vyndú lúče z nej, sa nezmenší, tak isto i Panny Marie dokonálosť nebola zmenšenou skrz plod života svojeho.“ Ano, ona je svätá, jasná, dokonála nad všetkých, tak že nikto sa jej jakživ pripodobnovat nemôže. Nie všetci svätí, nie proroci, anjelia, archanjelia, cherubíni, serafíni a celé obyvatelstvo nebeské, *vy-nímajúc Pána Boha*, nevyníka tak so sviatosťou, ako ona. Zvelebujú ju všetci pre túto zvláštnu sviatosť a oslavujú bez prestania.

Cez celý život svoj len sviatosť a dokonálosť mala pred sebou. Druhí svätí sa aspoň počali, narodili vo hriechu, ona nie. Ona bola svätou vždy; takou zostala od narodenia až do skonania: nikdy ju tieň hriechu nezastienil; a čo taká je o mnoho väčšou úctou ctená, ako ostatní všetci svätí. *Úcta tá, ktorú jej máme preukazovať, hneď nasleduje po úcte Pána Boha*. My sa pred ňou nekoríme, ako niektorí rozprávajú sfa by pred volakou bohyňou; my jej len tú úctu preukazujeme, ktorá jej prináleží.

Hodnou je toho, aby sme ju zvláštno ctili a vzývali; lebo so sviatosťou svojou, čo prí-

klad najkrajší vždy sa skvie pred nami. A ako táto výpoveď „Svätá Maria! Oroduj za nás!“ svedčí, ona nielen príkladom nás predchádza, lež i zvláštnou prímluvou nám je na pomoci, s ktorou nás zastáva vždy u Oca nebeského. Čím väčšia je pobožnosť, bohabojnosť v srdciach našich, tým viac si ju očíme, tým viac ju zvelebujeme, lebo ona nás opatruje vždy, ako naša najlepšia dobrodinka. Sťa tá hviezda morská so svojou prírodou vždy je k tomu ustálenou, aby potešovala všetkých morníkov, keď sa zjaví na oblohe nebeskej, ktorí, keď ju vidia, osmelia sa, neboja sa nešťastia: tak isto aj Maria. Jej príroda je taká, že ona nemôže nesvietiť, nemôže nepomáhať, nemôže nás zanechať nikdy; a preto drahí pútníckovia, obráťte sa k nej vždycky s týmito myšlienkami, keď ju vzývate v loretanských litaniach; proste ju aby ona bola naozaj hviezdou morskou pre vás v celom živote vašom; aby vám vždy svietila, nikdy vás nezanechala: a aby ste vy jej sviatosť a dokonalosť vždycky nasledovali! Amen.

Po dokončení tohoto rozjímania ďalej sme kráčali. Nejednen bol do myšlienok zahrúženým nad tým, ako mu svietila doteraz tá hviezda morská, a ako mu bude svietiť od teraz. So všetkých strán nás úprimne vítali, zvláštne, keď tak veľkú processiu videli. Cesta naša ešte vždy trvala cez Skalite. Ľudia milí, usilovní sú tu, ale bleďí, ako by im čosi chybovalo. Reč jejích už veľmi zaťahuje do polštiny. Niektoré slová by si ani nerozumel; cítiš, že prichádzaš na hranicu: spolu vidíš ale i ducha jejích, ktorý je s veľkou bohabojnosťou preniknutým. Klakajú a modlia sa, keď vidia Panenku Mariu, ktorá ide s nami, a nejednen prinde prosiac, aby sme i za neho orodovali na Kalvárii u Kráľovnej nebeskej.

Zo Skalitého tiež išla veľká processia spojená s nami. Cesta bola dobrá a milá. Jako by pomaly tratily sa vrchy veľké a inší kraj nastúpil. Kde tu ešte vidieť samotne opustené jedle na kopcoch sa vyvyšovať, ale hory riednu, riednu, až sa skoro ztratia. Zahučí vlak poľský, ktorý ide do Zwardona; nejednen ustatý si pomyslí, lepšie by snáď bolo s týmto viesť sa na Kalváriu. Pomaly spovedám na zadku prievodov, kde viac putníkov vždy ide za mnou; jak sa jeden vyspovedá, hneď prinde druhý, a tak to ide bez prestania.

Zas sme prišli ku križu. Tu nasledovala druhá výpoveď loretanských litánií: „Svätá Božia Rodičko! Oroduj za nás!“ Veľké tajemstvo nám predkladá táto výpoveď — začal som rozjímanie. — *Bl. Panna Maria nie je matkou človeka, len čo človeka. lež je matkou*

Boha-človeka. Ona porodila Ježiša Krista, ktorý je Boh i človek v jednej osobe. Kedysi sa našli taký kacíri, ktorí toto podvrátili chceli. Oni to tvrdili, že Panna Maria nie je Boho-rodíčkou; že ona porodila len človeka, s ktorým sa potom Syn Boží spojil. Cirkev svätá zavrhla toto učenie; *Nestoriusa biskupa carhradského* s cirkevnou kliatbou vytvorila z lona svojho, a po vydržaní snemu carhradského vo štvrtom storočí po Kristovom narodení, keď vyhlásilo sa, že bl. Panna Maria je Boho-rodíčkou, a že učenie Nestoriusa a jeho prívržencov je blúdne: ľud pred chrámom Božím sobratý s tou najväčšou radosťou to prijal; vo veľkých zástupov, s fákľami zapalenými, so spevom oslavujúc Boho-rodíčku išli všetci cez Carhrad (Constantinopol) a chválu vzdávali bl. Panne Marii, že blúdne učenie kacírov premôcť im pomohla.

Tento krásny obraz mi prichádza teraz na myseľ. Keď mnohí biskupi blúdne učili, keď kňazi chodili po zlých cestách, sám veriaci ľud zastal vieru svoju, tento sa povzbudil za ňu, a i život svoj by bol vstave býval dať za pravé učenie Kristové. Srdcia tých veriacich cítili, že Cirkev svätá nevyučovala takto nikdy, a keď videli, že pravda zvíťazila, radosť svoju takto vyjadrili. I my máme s takouto radosťou prijať toto učenie Cirkve svätej. Nesmieme sa pýtať, či je to možno, ako je to možno, lež s poníženosťou prijať to, čo Cirkev sv. učí, že totižto bl. Panna Maria je Boho-rodíčkou.

Ona porodila Krista Pána; *Kristus Pán ale je Pán Boh*, čo svojimi zázrakmi dokázal, keď po tejto zemi chodil, najviac však so svojím z mŕtvých vstaním: nasledovne bl. Panna Maria neprodila človeka, lež Boho-človeka; a čo takáto je Boho-rodíčkou. Toto nás má s tou väčšou nádejou naplniť, ponevác vidíme, jak veľmi sa uponížil sám Pán Boh, aby nás mohol spasiť. Matku si vyvolil z pomedzi nás, stvorenia ľudského; z jej tela mal telo svoje, a čo takýto nikdy nezapomne na nás, nezapomne na človečenstvo ľudské. Boho-rodíčka ho priťahuje k nám; ona nás nikdy neopustí: a tak ani Syn jej milý: lebo dieťa vždy sa ťahá za rodičom, miluje toho, ktorého aj otec alebo matka rád majú.

S úprimnosťou sa máme teda vždycky k nej obrátiť, keď ju vzývame: „Sv. Božia Rodičko! Oroduj za nás!“ a nezapomneť na to, že ona má moc nám pomôcť, lebo je Božia Rodička; chce nám pomôcť, lebo nás miluje; všade je s nami v každej potrebe a nikdy nás neopustí. Amen.

(Pokračovanie nasleduje.)

„Sväto-Štefanský Kalendár“

a

„Veľký Kresťanský Kalendár ľudovej strany“

už vyšly z tlače. Cena prvého je 30 kr., posledného ale 25 kr. Oba kalendáre odporúčame do priazne ľudákom, ktorí stoja o to, aby pestovaný bol duch kresťanský, pestované boto smýšľanie ľudové. Veľmi zaujímavé články a utešené obrazy budú zabávať behom celého roku 1899. všetkých tých, ktorí si daktorý z týchto kalendárov objedajú. Cena je tak ľavná, že od každého vystane, takýto kalendár zaopatrí si. Kalendár je celoročný priateľ domu; my chceme, aby ľudoví kresťania prajného a dobrého celoročného priateľa mali v dome, a práve preto sme znovu vydali oba výš spomenuté kalendáre, z ktorých hocktorý bude slúžiť k tomuto cieľu. Keď znovu vrele odporúčame tieto kalendáre cteným privržencom ľudovej strany a kresťanských zásad, prosíme ctených čitateľov našich, aby nás dľa možnosti podporovali hromadným objednávaním.

Sväto-Štefanský Kalendár

1 kus 30 kr., 20 kusov 4 zl. 80 kr., 50 kusov 11 zl.,
100 kusov 21 zl.

Veľký Kresťanský Ľudový Kalendár

1 kus 25 kr., 20 kusov 4 zl., 50 kusov 9 zl.,
100 kusov 17 zl. 50 kr.

Pošlú-li sa nám peniaze vopred, objednanú zasielku franko pošleme; pri doberke ale nákladné útraty objednatel musí zaokryť.

S úctou

„Tlačiareň sv. Gerharda“

v Budapešti, VIII. Práter u. 44.

Nádej!

Kloním sa pred Tebou, o Bože veľký.
Tys sladká potecha mojej biednej duši;
Zrak môj oprúc k Tebe, hlasite ja volám,
Sopnúc ruky k nebies: „Ach Otče pomôž nám!“

Biedne sme my dietky v milej našej vlasti,
Nemáme radosti len žiale a strasti,
Všade utlačení všade sužovaní,
Nohami nás šliapu tí pyšní pohani.

Vieru potupujú a nábožnosť hania,
Preto, že sme dobrí, horliví kresťania,
Svedomie za groše, za trunk nepredáme,
Lebo v tebe Bože dôveru my máme.

Veríme, že príde čas blaženej doby,
Od pohanov, židov že nás vyslobodí
Tvá premocná ruka. Oh kresťanský svete,
Roztrháme ošklé nás držiace siete.

Dôverujme v Boha, On je spravodlivý
Odoženie od nás tento národ divý.
Bratská láska svornosť bude tu panovať,
A my sa budeme vospolok milovať.

Bivalý Horno-Lehotan.

Odmeny najhodnejší syn.

Istý otec mal troch synov, ktorých on na vandrovkú vypravil s tým sľubom, že hojnou odmenou vyznačí toho, kto ten najslachetnejší skutok učiní.

Synovia šli do sveta, každý z nich na tom bol, aby hodným sa stal sľúbenej odmeny.

Keď sa domov navrátili, každý bol v stave pochváliť sa s dobrým skutkom, ktorý vraj odmeny je hodný. Najstarší syn stal si pred otca a povedal:

Slyšže, otče, čo vykonal tvoj usilovný syn! Keď som no vandrovkú bol, prišiel som do veľmi biednej chyže sedliackej. Otec a matka ležali na posteli v ťažkej chytľavej chorobe. Boly tam tri nahaté a od hladu na kožu a kosť vychudnuté deti, ktoré tu sa ponosovaly, že sú hladré, zase že je im zima, zas plakaly, že ich rodičia sú takí chorí.

Zabolelo ma srdco nad tou nevysloviteľne hroznou biedou; všetko som dal rodine, čo som len mal, rodičov nezdravých ale tak dlho som opatroval, zakiaľ len nevyzdraveli.

Otec veľmi sa tešil, dobrému srdcu svojho syna, ktorého obejmul; nemohol sa zdržať, aby neprehovoril takto:

Šlachetne si jednal, drahý synu môj. Tvoj veľkodušný skutok vpísaný je do knihy života. Boh ti to jednúc v hojnej miere nekonečne odmení.

No ale vidzmeže už raz i to, jako jednal druhý syn môj. — znely ďalšie slová toho otca.

Otec môj drahý — ohlásil sa druhý syn — ja som bol prišiel ku jednému horiacemu stavisku; oheň hrozne a nemilosrdne zúril. Celý dom bol v ohni. Okolo toho domu jedna matka behala, zalamujúc rukama, čo-že si počne, keď nielen o prístrešie, ale aj o svoje dieťa príde, ktoré nachádza sa v tom horiacom dome. „Oh moje drahé a lásky hodné dieťa — bedákala ona —, či ty nacaz musíš zhoreť? Či nenie človeka, kto by ňa vyslobodil? Oh drahé dieťa moje, však len hrozí smrť ňa odtrhne odo mňa.“

Istý šlachtic, ktorý to videl, jeden veľký mešec peňazí ukiazať ľuďom, a sľúbil ho dať tomu, kto by sa na to chytil, že to dieťa vyslobodí.

„Ja som hneď vbehol medzi plameň — pokračoval ďalej v reči ten druhý syn — a vošiel som do domu, kde so všetkých strán počal oheň dnuhá šibať; dieťa som šťastlivo vyslobodil z ohňa a odovzdal som ho utrápenej matke uplakanej. Keď ale ten šlachtic gróf chcel odovzdať tie peniaze vysloboditeľovi dieťaťa, ja som už vtedy preč bol, nikde ma nebolo.“

Veľkodušnú smelosť svojho syna obdivujúci otec vo svojej príjemnej prekvápenosti sotva našiel slová, s ktorými by bol v stave býval hodne a dostatočne pochváliť svojho syna.

Na to aj tretí syn povedal, čo spravil. A takto prehovoril vo svojej prostej a úprimnej jednoduchosti:

Otče môj, ja som málo príležitosti mal k tomu, abych sa hodným učiť mohol tвоеj odplaty. Keď svoj skutok primerám ku skutkom mojimi bratmi vyprávaným, to je chatrná maličkosť, čo som ja vykonal. Jednúc prechádzal som sa na brehu jednej veľkej rieky, neďaleko jej vodopádu, videl som jednoho mladíka v člnku driemáť. Štranek sa rozviazal, voda člnok so sebou dolu niesla, už len dakoľko minút chýbalo, a ten mladík v tom vodopáde by bol svoj život pochoval.

Bežím ňa, a hľa zbadám, že ten spiaci mladík je môj bývalý nepriateľ a zlostný protivník. Čo? Takého nepriateľa bych mal zachrániť? Nech zahynie! — boly moje prvé myšlienky. — Lenže moje smýšľanie hneď sa zmenilo. Práve preto, že je on mojím protivníkom, musím mu život zachrániť; lebo ja dľa mojej viery dobre musím nakladať s tým, kto mi zle činí. Člnok som hneď k brehu pritiahol, a tak vyslobodil som z istej smrti toho driemajúceho.

Keď to slyšal otec, zabudol, čo urobili tí predčšli dvaja synovia, a zvolal:

Tys vykonal ten najšlachetnejší skutok; lebo kto s nepriateľom milosrdne nakladá, to ten najveľkodušnejší človek. Vezmi mzdu odmeny, lebo tys jej najhodnejší.

R. Janda.

Ludový rozhovor.

1. No susedka! Čo-že ste nového čítaly v tej starej knihe, čoho ste sa dočítaly?

2. Ale peknú rozprávku, jako diabel prosil kalendárniku, aby jeden deň v roku preňho zasvätil.

1. A dobre a trefne mu odpovedal?

2. Ej veru chválitebne, a odvolal sa na rozličné príčiny, a síce: že sa neslušy pamiatku diabla svätif.

1. To je pravda. Jedine Pánu Bohu svojmu sa klaňaf a slúžiť budeš, lebo z toho by povstala veľká škoda, a kalendárnik by utrpel hanbu a škodu, lebo dobrí katolíci, ktorí úprimne ctia pamiatku svätých Božích, mali by nad tým veľké pohoršenie, keď by sa v kalendári aj diablove uchádzala úcta a prestali by kupovať kalendáre, v ktorých by sa medzi menami svätých aj diabol nachádzal.

2. A odmrštil mu jeho prosbu, ponevác tých 365 dní v roku nestačí pre náramný počet svätých bez toho nám na jeden deň dvoch i troch svätých v cirkve svätej pamiatka prichádza. A preto aj slávime 1-ho novembra pamiatku všetkých svätých.

1. A čítaly ste, či opravdu prišiel k nemu ten diabel?

2. Ano, pravda že prišiel k nemu, a hovoril kalendárnikovi, že mu viac dal, jako si žiadal.

1. Ale čo si mohol žiadať? O len mi to povedte!

2. Teda vám poviem, a síce: Diabol mu povedal, že všetky nedele a sviatky celého roku sú jeho, lebo že v týchto dňoch zvelebuje ľud jeho meno, a to robí čo sa jemu líbi.

1. Veru som aj ja počula medzi ľuďmi rozprávať, že všetky nedele a sviatky od hanby sa začervenily, a od tej doby majú barvu červenú v kalendári.

2. Ale susedka; viete, že je to len taká fabula?

1. A predsa v nej obsažené naučenie nie je bajkou, ale smutnou pravdou. Či nás neučí zkušenosť, že dni nedeľné a sviatočné k službe Božej, k našemu spaseniu ustanovené sú, a predsa službou diabla vynikajú a všetkým hriechom bránu otvárajú?

2. Nechcem včul tu hovoriť o zneučovani týchto dňov kupčením, predávaním a prevádzaním iných služobných prác v dielňach; remeselníci najviac pracujú v nedeľu a vo sviatok práce dohotovujú a potom celú noc lumpujú.

1. A viete, kedy sa javi najväčšia pýcha a nádhery v odeve? V ktoré dni hovíe ľud najviac lenivosti, vyesávajúc pri hrách v krčmách? Kedy vidno najviac opilcov, a kedy očul najviac kliateb, zlorečenia, preklinania, luhárstva, pomluvy (ohovárania) a nactiutrhanía necudných rečí, a spevov? Kedy povstáva najviac hádok, a ruvaček? V ktorých dňoch sa prevádzajú najviac nedovolených tovaryštví? V ktorých dňoch sa páchajú najväčšie hriechy, ktoré medzi kresťanmi ani menované byť nemajú?!

2. Na to vám odpovedám, jako som aj očula, že vo všedných dňoch nemajú ľudia času ani príležitosti k takým hriechom, ponevác prácami a starostami o časný život sú zaujatí. V dňoch nedeľných nemajú týchto prekážiek, a na Božie a cirkevné prikázanie nedbajúc, páchajú hriechy a nepravosti, jako by tieto dni skutočne k cteniu diabla ustanovené boly. Keď práve v dni nedeľné a sviatočné Boha

hneváme a urážame, kde by sme jeho meno chválili, za jeho dobrotu ďakovať, a tie dni k spaseniu duše svojej prekonať mali?

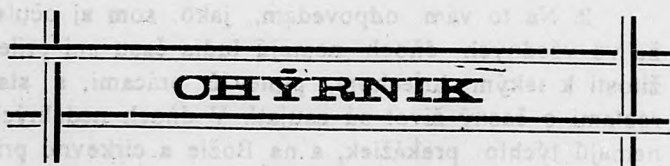
1. Ej veru susedka, to sú skutočné dni diabla, keď pitím, lumpovaním, necudným tancom, a inými surovosťami jemu slúžime? Bol by to div, keď by Boh za tieto urážky, v dňoch takých svoju štedrú ruku od nás odvrátil ráčil? Bol by to div, keby Boh splnil slovo svoje, ktože zkrze proroka Ezechiela ľudu izraelskému takto povedal: „Soboty moje poškrvnili náramne, preto riekol som, že vylejem prchlivosť svoju na nich na pušti, a zhladím ich do čela.“

2. Ej veru susedka! len vtedy sa navráti blahobyť do rodín, a k národom; len vtedy prinesie priemysel, obchod, remeslo a polnie práce požehnanie do všetkých vrstiev človečenstva, len vtedy pomine so dňa na deň rastúca chudoba, keď dni nedeľné a sviatečné budú dňami Boha, a nie satanáša, keď ich zase ľud kresťanský podľa cirkevného a Božieho prikázania ku cti a sláve Božej, k posväteniu a k spaseniu duše svätif bude.

1. Tu len jedine dobrá výchova, a dobré rodičovské príklady odpomôcť môžu. Lebo škola je základ a fundament všetkého dobrého, čo nám dieťkam môže rodiť dať, keď nám všetky prostriedky ku vyučovaniu doručia; ale Bohužiaľ, keď sa rodičom krivdi ten krajiar na papier, na knižky do školy potrebné vynaložiť, tam to smutne vyzerá.

3. (Syn.) Ej rodičia milí! to slovo škola, ano to vážne slovo neznáte, veru nechcete znať, tak mnohí rodičia. O jaká to hanba pre takých rodičov, ktorí školu nie len nemilujú, lež sú jej nepriateľmi, ale aj učiteľovi. A povedzte, milí rodičia, čo môžete nám, svojim dieťkam lepšieho zanechať, ako dobrú výchovu? Nashromáždajte nám, jak vám možno, tisíce a nedajte nám dobrú výchovu? Tedy synovia a dcéry čo chvíľa všetko premrhajú, čo ste vy v potu tvári a tvrdou prácou nadobudli, a na vaše staré dni bude vám ešte asnaď krajiček chleba vzácny! Jak nepriateľsky jednáte tedy takí rodičia, ktorí ste nepriateľmi dobrého vychovávaní svojich dieťok. Bohužiaľ sú takí ľudia, ktorí vychovávanie svojich dieťok celkom zanedbajú a zlý príklad dávajú. Či budete môcť nekdý povedať pred súdnou stolicou Božiou: Pane: „Dieťky, ktoré si mi dal, hľa tu sú; nezahynulo ani jedno našou vinou.“

Ján Labuda, učiteľ na pokoji.

Kráľovna Alžbeta v Gödöllóve. Občania Gödöllóva usniesli sa, že aj oni postaví sochu nebohej vrele milovanej uhorskej kráľovne. Už je k tomuto

cieľu zvolený a zostavený z päťich členov pozostávajúci výbor pod predsedom h'avným slúžnym Vilemom Kapczy. Teraz nasleduje sbieranie milodarov.

Socha ruského cára. V moskve výbor sa utvoril s tým cieľom, že postaví sochu nebohému ruskému cárovi Alexandrovi II. čo osloboditeľovi poddaných osadníkov.

Princ v spolku miernosti. Princ Bernadotte, ktorý je druhým synom švédskeho a norvégskeho kráľa Oskára, zaumienil si žiadne liehové nápoje neužívať, následkom čoho vstúpi do spolku triezlivosti. Nosiť bude aj bielu stužku, ktorá rozdeľuje nepriateľov opojných nápojov od ostatných ľudí.

Milosť Ducha sv. V obci Nádor rečenej koncom okt. navrátil sa do lona cirkve katolíckej Andrej Kafalik. V Čenčmajore ale Mikulášova Varga rodená Františka Both opustila kalvinskú vieru a vstúpila do cirkve Kristovej Vyznanie viery složila do rúk dp. farára Šefana Hantó. Modlime sa z obidvoch, aby verne plnili povinnosti s novou vierou prijatou spojené.

Vystúpenie z liberálnej strany. Liberálny vyslanec Alexander Blaskovics nasledovný list poslal predsedovi liberálov: V snemovni vyslancov prostredníctvom Gajáryho také zásady vyšli na vrch, ktoré zastoj rozhodý hrajú u tejto strany. Ospravedlnenie takých činov a skutkov, ktoré nedajú sa schvaľovať z onľadu politickej mravnosti ešte sa neprihodilo. Spomenutý vyslanec ale osvedčil, že tí, ktorí na voľbu groše dali, úctu zaslúžia od tej strany. . . . Čo sa mňa týče, myslím, že keď sme už boli v mravnom bahne, ktorého zpiatočnosť zptvorenie obecného ducha podporovaním záujmov jednotlivcov už od rokov tlačí náš národ — hlásaním takých zásad ta sme prišli, že politickú nemravnosť ospravedľňujeme. S mojej stránky nechcem s tým súhlasit a tak vystúpim teraz z lona liberálnej strany. — Jako slyšať, ešte ich aj viac bude takých.

Pokrstenie. V Sempci 6. nov. v katolíckom kostole vp. kaplán Eugen Fodor pokrstil pannu Reginu Štern, ktorá predtým židovkou bola. Daj Bože, aby čím viac duší nahliadlo, že jedne viera Kristova je v stave opravdive blaženým učinit človeka.

Veľký majetok predáva temešvárska kapitula v chotári obce Sztancsófalva. Ten majetok pozostáva zo 4707 kat. honov zeme, hory, lúk, pasienku atď. žiadaná cena činí 325 tisíc 721 zlatých. Kto by mal chuť tento majetok kúpiť si, nech v liste odpíše biskupovi Jozefovi Németovi do Temešváru, čo mieni dať, spolu ale vopred musí poslať 32 tisíc 40 zl. čo danie istoty.

Z biskupstva spišského. Štefan Dörner, farár v Hradeku vymenovaný je za farára do liptovského sv. Mikuláša, Ignáz Onaisz, mikulášsky kaplán vymenovaný je za farára do Hradeka, Vendelin Huszka, kluknavský kaplán preložený je do Starej-Lubovne.

Proti anarchistom v Taliansku 24. nov. sa bude držať porada v Ríme. Anglicko a Grécko nebudú tam zastúpené. Veľké ochranné prípravy sa činia, pretože množstvo talianskych anarchistov hrozí sa, že krky vykrúfa každému, kto na tú poradu príde.

Príkladný matrikár. V temešskej obci za podmatrikára vymenovaný bol akýsi Anton Toller, ktorý pri sobášení v matrikárskej utešenej mravné nauky dával ženichom. Lenže nezdadlo vyskočilo šidlo z vreca, že pán matrikár má tri ženy, to jest tri krát sa ženil bez toho, že by mu bola prvá žena zomrela, keď si už tretiu vzal. Teraz pod istým v chládku bude rozmýšľať, že mal aj on tak robiť, ako ženichom kázal.

Židia a Berlín. Ministerstvo osvety v Berlíne vydalo nariadenie, dľa ktorého náčelníčkou triedy nemôže byť židovská učiteľka. U nás sa nemusia báť židovské učiteľky, že tak pochodia.

Zas zmizlo malé dievča, 3 ročná to dcéra Michala Vass, ktorý na Andrassyovej ceste v dome 69. býva. Policia na všetky strany hľadá to malé dievča.

Hlavný župan a zednári. V Segedíne novú lož Árpáda si vystavili zednári; na slávnosti otvorenia lože aj hl. župan Kállay sa ustanovil, veľa šťastia prial k účinkovaniu v tej loži, o ktorej stavbe svoje úprimné uznanie vyslovil. Tedy apoštolským veličenstvom vymenovaný hlavný župan šťastie a blaho praje zednárom, týmto arcinepriateľom cirkve Kristovej. Keď sú len čudní liberáli uhorskí.

Oheň. V spišskej Starej-Vsi 23. okt. 2 úrodou piné stodoly zhorely. Zbožie nebolo zabezpečené. Pri zburení tretej stodoly dvoch nešťastie stihlo. Jednému jedno drevo obe nohy zlomilo, druhému prsník potlačilo. To nešťastie — tak sa zdá — detinská nepozornosť zapríčinila. — V spišskej Starej-Lubovni dňa 28. okt. 7 domov a stodoly plné s úrodou zhorely. Ľudia dajte už raz pozor!

Farár a matrikár. Pens. farár Mojžiš Vitos v časopise „Csiki Lapok“ rečenom napadol notára Alberta, že neverne zachádza s obecným statkom, drevo si vypožičiava, dary dáva z ímania obce, luhá, s občanmi svojej obce sfa pašalik zachádza, na hor je líškavý, peniaze sú mu Bohom. Obvyňovaný je, že potajomne predáva lieh, víno a pivo, že falšoval pasy na lichvu, že jedného občana vyzauchoval a nabil, keď ho ale oznámili u okresného súdu, vec jednoducho zapieral atď. atď. Pán matrikár notár tlačovú pravotu zvesil tomu farárovi na krky. Lenže tlačová porota a na základe jejž výroku i súdna stolica obžalovaného oslobodila, snáď ne preto, že ten notár je nevinný.

Mestu Trnave katolícky kruh veľmi by sa zišiel. Dopisovateľ hovorí, že nenie tam smelého muža, ktorý by sa na založenie takeho kruhu chytil. Je tam liberálny kruh „Magyar kör“, lenže dľa „N. H.“ v tomto nepanuje svornosť. V Trnave je 10 tisíc katolíkov, a títo nemajú kruhu. Koľko kňazov je tam cvičenosťou a múdrosťou vynikajúcich! Veru aj novinky by neškodilo založiť, ktoré by povolané boli seba povedomie katolíkov pestovať a podporovať. Trnava je také mesto, o ktorom povedať môžeme, že občania neni sú miešaného náboženstva, a nevystalo by od tohoto mesta také dačo, čo tu navrhujeme?!

Železničné nešťastie udalo sa dňa 3. t. m. popoludnie na košicko-oderbergskej štreke. Pri spišskej Sobote rýchlovlak vyskočil. Mašinista a kurič sú ťažko ranení, a hlavný železničný kontrolor o život prišiel. Pocerstým sa nič nestalo.

Na huby pozor dať, lebo človek ináč veľmi zle môže pochodiť, ako sa to stalo v obci Butine, kde sa bláznivými hubami jedna celá rodina otráвила.

Rozpočet mesta Viedne na rok 1899. Výdavky činia 28 a pol milliona zl. Deficit ale činí skoro pol štvrtá milliona zl. Tento preliminár, ako slyšať, zmenený bude mestským výborom, ktorý neprivolí k tomu, aby na zaokrytie deficitu daň od bytu zvýšená bola.

Zverská žena. Gabriel Miličič neďaleko Starej Beče bydliači sedliak vdovec tri deti mať; aby ich mal kto opatrovať oženil sa, lenže macocha táto opravdivou macochou bola, lebo jedno z nich obesila, druhé dieťa upiekla, tretie perinou zadusila, konečne i svoje vlastné dieťa zbavila života. Už je odovzdaná vec polícii. Však len ohavnou môže byť žena viery zbavená.

Pomstivá žena. Vdova Fraňa Havlíček, rod. Jula Deák 5. nov. na Vacovskej ceste soľnou kyseľinou obliala svojho bývalého miláčka zámečníka Martina Benkó, ktorého teraz v nemocnici sv. Rócha opatrujú a lieča. Tá hrozná osoba je už v chládku, kde má času rozmýšľať nad tým, že predsa je len lepšie kresťanskou láskou a ústupnosťou viesť sa nechať, ako surovou a pomstivou náruživosťou do galiby sa zamotať. Veru nenávisť a pomsta sú matkou dušnej zkazy a neráz i časného nešťastia.

14-ročný zlodej. 14-ročné dievča Gizella Viderján na návšteve bola jednú u rodiny Tóthovej. Nezbadano pojala so sebou kľúč od bytu, pomocou ktorého neskôr, keď nikoho nebolo doma, vošla dnu a ukradla 33 zl., 3 zlaté prstene, biele šaty atď. Toto pokazené dievča teraz už v chládku rozjíma nad tým, že predsa je len lepšie po ceste statočnej spravodlivosti kráčať.

Nespokojná obec. Obec Hódos úradné vyšetovanie prosila zariadiť proti svojemu notárovi Štefanovi Dénes, ktorej prosbe ale doposiaľ ešte nevyhovela aradská stolica. Obecenstvo tamajšie následkom tohoto veľmi nespokojné je.

Žiarlivý stavec. Žiarlivosť je sprostá vlastnosť, z ktorej mnohé zlé pochádza. V meste Pole jakýsi Jakub Fullin, 70 ročný stavec dvakrát strelil na svoju 30-ročnú manželku, ktorú veľmi ťažko ranil. Ten stavec si potom podrezal hrdlo. Príčinou tohoto hlúpeho a ohavného zločinu bola jeho žiarlivosť.

Bohatá krajina. Aláška v Severnej Amerike ležiaca krajina je veľmi bohatá. Zlata je tam nazbyt. Obyčajný nádenník aj 20 zl. zarobí denne. Lenže peniaze tam veľmi malú cenu majú, to jest život je tam veľmi drahý. Ku pr. jeden pohár piva tam stojí 2 zl. 50 kr. Platí sa tam kusami zlata dľa váhy.

Nová daň nastane počiatkom budúceho roku. Doposiaľ totižto obce sa staraly o opateru nemocných, od nového roku ale štát to vezme do ruky tak, že každý deň platiaci občan bude musieť k tomu prispieť. Táto nová daň bude činiť tri percenty rovnej krajinskej dane.

Cena londýnskych hlavných stavieb. Residencia londýnskeho lord-majora v City má cenu 800 tisíc funtov šterlingov (vyššie osem millionov zlatých), londýnska bursa 1,600 000 funtov šterlingov, anglická banka 8,000,000 funtov, tedy vyšie 80 mil. zlatých.

Výsledok tlačovej pravoty proti socialistom v Budapešti zavedenej je ten, že Štefana Várkonyiho odsúdila súdna stolica na 10 mesiacov do chládku a na 400 zl. peňažnej pokuty.

Pre korheľov. V Budapešti istý Jozef Nagy neskoro v noci v opilom stave spadol s lode do Dunaja, vo vlnách ktorého zmizol tak, že ho ešte nenašli. Z obžerstva veru nič iné nepochádza, jako dušná, a veľmi často i telesná zkaza.

Ceny v sústrednej trhovej sieni. Mäso hovädzie 72—90 kr. (kilo); baranina 36—46 kr.; telacina 72—90 kr.; sviňacina 60 kr.; slanina 62 kr.; šunka 68—95 kr.; masť 66 kr. — Kura 55 kr., sliepka 65 kr., vykrmená kačica 1 zl. 30 kr., hus 3 zl. 40 kr.; hrozno 36 kr.; hrušky 36 kr.; jablká 16 kr.; orechy 28 kr. — Maslo 1.00—1.20 kr.; zemiaky 3 kr.; Jedna hlavka kapusty 10 kr.; 1 kilo zakvasenej kapusty 12 kr.

Púty v r. 1899.

Spoločný pút do Jeruzalema.

Povedie: *Gedeon Demeter*, farár.

Pohnutie: 3 jan. 1899.

Návrat: 27. januara 1899.

Budapešť—Rieka—Triest—Alexandria—Jaffa—Jerusalem—Jaffa—Portsaid—Alexandria—Brindisi—Triest—Rieka—Budapešť.

Cena cesty:

Cestovanie II. triedy 132 zl.) úplné zaopatrenie
Cestovanie I. triedy 290 zl.) behom 20 dňov.

Podobný program dostat u *Gedeona Demetra* v Budapešti II. Bombatér 10 č.

Pút do Lurdu.

Paray le monial, Einsiedeln a Willena.

Povedie tiež farár.

Pohnutie: 6. júla 1899.

Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

Smer cesty:

Budapešť—Viedeň—Linz—Salzburg—Mnichov, Lindau—Zürich—Genf—Paray le monial—Lyon, Toulouse—Lurd—Toulouse—Cete—Lyon—Genf, Zürich—Einsiedeln—Insbruck—Willena—Viedeň—Budapešť.

Ceny: I. triedy 245 zl.) Upné
II. triedy 185 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 105 zl.) 9 dní.

Hlásit sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostat (Budapešť, II. Bombatér 10.)

DOPISY.

Nitrianske-Ludanice, 1. nov. 1898.

Dvojctíhodný Pán Redaktor!

Skormúteným duchom, boľastným srdcom, slzami v očiach, perom krvou raneného srdca namočeným píšem riadky tieto, úctive žiadajúc Vašu Velebnosť o malé miesto v „Kreštane.“

Deň „Dušičiek“ v katolíckej cirkvi býva vždy pamätným, vždy žalostným, bo kto by bol, čo by nebol stáť u nekoho zo svojich milých?!... I nám oň bol dňom žalostným, bo krem drahuškových rodičov svojich oplakávali sme i trojo dietok, a stávali nad hrobkami jejich. Toho roku však deň „Dušičiek“ doniesol nám žiaľ najväčší, boláť *nevypovedateľnú*, ranu nikdy docela nezahojiteľnú, bo dvoma dňami pred tým, ukrutná smrť v ten čas vyrvala z náručia môjho najdrahšiu Agnešu manželku, štyrom dietkam tú najlepšiu matku, bo podala nám najdrahší, božstvo stráženy jej život, a tým vzala nám poklad najväčší, ktorý sme po Bohu tu na tom biednom svete mali.

Jedinou potechou našou je, že nebošká dobré meno zanechala tuna po sebe, to bolo vidno na tej veľkej poslednej účte danej od ľudu pri jej pochovávaní, jakej zriedka bývame svedkami. Veď nebošká vynikala všetkými šľachetnými vlastnosťami, ktoré sa od kresťanskej matky i sta manželky zároveň požiadujú. Ona žila jedine Bohu a rodine, dietkam to svojim a pritom nezabývala ani na povinnosť oproti svojim bližným. Slovom i príkladom zastávala kresťanskú vieru a jej šľachetné zásady, a v tom duchu vychovávala aj svoje dietky. Pýcha, hrdoť, nádhra, závisť a iné nečnosťi nemaly miesta v jej srdci, bo *mravnosť, pobožnosť, sútrpnosť, dobročinenie* prebývaly v ňom.

Ona ducha svojho sošľachtovala čítaním „Kreštana“, ďalej „Našej Nádeje“ a „Kráľovnej sv. Ružena“ a iných nábožných kníh a spisov, a že pamätala i na svoju dušu po smrti, svedčí to, že stala sa údom *Marianskeho Ingolštadskeho sv. omšového spolku* dňa 5. marca r. tohoto, v ktorom *denie*. — jako čítame — už tisíc šesť sto sv. omši za živých i mrtvých údov sa slúžieva.

Nebošká stala sa obetou lásky k dietkam svojim, bo jej srdco ranilo sa smrťami trojo našich dietok pred pár rokami. Od toho času vädula, lekár Ad d a bol ju trochu vytrhol z choroby, tento rok však od marca obnovila sa u nej vo väčšej miere a padla v poslednom č. se do vodnatejky.

Bože, jak krásne a príkladne chystala sa ku smrti dvakrát prijímala miláčka svojho Pána Ježiša, do očisteného srdca svojho, periadky si činila so všetkým, bo do posledu pri zdravom rozume bola. Ach jak útle požehnávala dietky svoje ktoré pri nej boli, nad každým sa osobne modliac. Synovi jednému, ktorý v ten čas nemohol byť pri nej, vzdialený súc v Budapešti od nej, zanecha'a svoje požehnanie. Potom káza'a sa ráť hlasne modliť modlitby zomiera-júcich z „Nábožných výlevov“ ach jak objímala a líbala kríž Krista do ruky jej podaný, jak pohliadla na svetlo „hromničky“ ktorú sme v ten čas zažatú do ruky jej podali. Všetci prítomní i cudzí plakali nad jej príkladným skonávaním.

Na „Všech Svätých pred litaniami mala pohreb pri neobyčajnom zástupe ľudu, a málo takých očí bolo, aby neboly slzely, bo ju každý miloval a ctí.

A tak už teraz stojím pod križom trápenia aj s mojima dieťkami s kresťanskou dôverou hľadiac k tomu, ktorý je nám všetkým Otcom, že nás on v súžení poteší a zahynúť nedá... jej ale korunu večnej slávy udelí.

Teraz však povinný som úprimné poďakovanie činiť velebnému duchovenstvu, menovite nášmu veleb. pánu farárovi *Jozefovi Blaškovičovi*, ktorý ju dvakrát zaopatruoval v chorobe; prevel. pánu dekanovi pre-seranskému *Rudolfovi Počekovi* i pánu kaplánovi *Florentovi N.* že sami od seba prišli ju pochovávať. Boh im to odmeň.

Podobne uprimné vďaky prijmite odomňa vy drahí bratia učítelia, ktorí ste ju pochovávali, menovite: *Anton Blizška* pre-seranský, *Štefan Markovics* urmínský, *Julius Csernák* veľko-bodócky, *Ján Fogt* černanský a *Janko Kocháni* rypňanský, oddať od vás Boh na dlhé roky podobný zármutok.

Konečne aj tí mnohí z *kňazstva* i *svetských*, onižto sútrpné riadky zaslali na nižejpodpísaného, aby ho potešili ráčili, — tak tiež tým mnohým všetkým, ktorí moju nezapomeniteľnú manželku do matky zeme sprevádzali, nech prijmu najúprimnejšie vďaky a stálu pamiatku v srdciach našich.

S Bohom!

Pochválen buď Ježiš Kristus! Zdravas buď Maria!

Ján Klancsek, učiteľ.

GBELY, 3. nov. 1898.

Vážení pán Redaktor!

Ten gbelský dopisovateľ 44. č. Kresťana keď by sa chcel pravdive podpísať, musel by napísať: Vlk v ovčej koži. Prečo, dokážem v nasledujúcich mojich pár riadkoch, ktoré keď láskave opravíte, raďte uverejniť, aby si o nás čitatelia Kresťana nemysleli, že sme už štetci ztratení.

Ten dopisovateľ si dal sám meno „Pravda“ a chce dokázať, že je ľudákom, ale žiaľ Bohu ani jedno ani druhé nezodpovedá pravde. Pravda necigáni; ten pán dopisovateľ ale cigáni: Hovorí, že oni nepili ani virštle nejedli v kantry jako zo stránky p. Dubraovej. Pili aj tam na stránke p. Uherkovičovej, ano títo a nie oprotivá stránka si pochutnávala na tých virštlach 23. sept. o 3 hodinách po pol noci v piatok, jako to mlad. Jozef Hazlinger a Jozef Brunovský svedčia. Ďalej cigáni p. dopisovateľ, keď hovorí, že radil p. Tantinovi, aby čušal. P. Tantin jako ho známe, a tí, ktorí ho znajú, o ňom súdia, neni utisnutý na také rady, a všade nám nie hanbu ale úctu zaopatruje. To je tiež také cigánstvo, že mu len čierna koža chýba a môže ísť k židovskému cintoru bývať k jeho bratom. Nepravdu hovorí tedy p. dopisovateľ, keď sa ľudákom nazýva a p. Uherkovičovú stranu tiež s týmto menom okrašľuje. Keď je dakto liberál, nemôže mať pri sebe ľudových voličov.

Pán Uherkovič je vyprobovaný liberál, dokázal to pri posledných vyslanckých voľbách, kde jako dôverník liberálnej strany sa vypínal a svojich spoluobčanov (Kopčanov) nepoznal aby svoj hlas na ľudového kandidáta dať nemohli. Toľko o verejnom účinkovaní p. Uherkoviča o rodinných jeho záležitostiach hovorí nechcem, ale až nedá pokoja, Gbelania sa stroja napísať dejiny celej jeho rodiny.

Svedomitými ľudákmi nazýva p. „Pravda“ svoju stranu. Jaké čisté, sväté to musí byť svedomie, ktoré hlas svoj poslúchajú, len liberálneho organistu, ktorý z kázni uteká preč, do ľudových Gbelov chce zvoliť.

Ľudové svedomie má čisté prostriedky alebo aspoň čistejšie, než boly prostriedky strany p. Uherkoviča či korteš im bol žid, ktorý v svojej známej dotieravosti tak ďaleko sa osmelil, že ešte aj nášho vysokováženého p. kaplána chcel na svoju stránku priviesť, a ten krotký dobrák mu neukázal dvere a nehovoril: Keď si vy p. lekárku budete šachtera voliť ja nebudem kortešovať medzi vami. Ich korteš bol slúžny, ktorý keď by aj chcel, nemôže byť ľudákom, pánskeho úradníka bych ani nespomenul keď by si aj on svoj nos do toho nebol strča a Štefanovi Čarskému, ktorý je v službe panskej pod pokutou ztratenia služby nebol zakázal na p. Dubravu hlasovať. Čo mám o tej svedomitosti hovoriť, že Tomášovi Hazlinger, Jurajovi Vlk Pavlovi Nemec peniaze ponúkali, aby hlasovali na pána Uherkoviča, kto chce vedieť, ktorí to boli tí štedrý, nech sa ich opýta, radi sa pochvália, že čisté nepodplatené svedomie majú. Keď sa im nepodarilo volbu previesť, čo nerobili (dost málo o tom písal pán Tantin, azda naschvál, aby si nenarobil nepriemnosti) vykrikovali, že nebudú chodiť do kostola, a napísali špatne cigansky hanepis na našich horlivých a v každom ohľade bezúhonných duchovných s tým dodatkom, že keď nebude p. Uherkovič gbelským organistom, zostanú luteránmi. Podpisalo sa ich ale 150, medzi ktorými je aj Macánek, ktorý napred tajil, že to on podpísal (jako to liberáli robievajú) ale keď ho p. dekan o tom presvedčil, nuž uznal; ďalej sú tam aj falošné podpisy a niektoré mladých slobodných ľudí.

Už od dávna nás to zarmucuje, že ktorí medzi nás kúkol sejú, alebp dáme, kto je to, z každého úradu vyhnaný pod dozorstvom stojací človek, ktorý za trochu čertovce tak píše, jako mu kto diktuje.

Ktosi mu chcel oči vyraziť, nech si dá na svoje ruky od včulka pozor.

Školský výtornik-

Kresťania!

kupujte len u kresťanov!

Prosté a figliarske nápady.

Socialismus.

- Prečo nepracuješ, Miško?
- Nesmiem! Ušili by ma!
- A prečo?
- Lebo štrajkujeme.
- A čože robíš teda celý Boží deň?
- Bjem tých, ktorí chcú pracovať.

Úprimnosť.

Privatdiner úctyplne podáva bukétu pána poručíka kišasonke Anke.

Mama ľubozvučne riekne:

— Povedzte pánu poručíkovi, že ďakujeme za tú pozornosť, ale preto sa predsa hneváme, že pre nás toľko troví.

Privatdiner riekne:

— Prosím ponížene; aj tak to nevyplatíme!

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedelňu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

J. L. Ponevác som ja len osnovu kalendára zostavil, oznamy ale pred uverejnením ani nevidel, za tie v „Pútniku“ spomenuté oznamy tedy ani nemôžem. Čo sa ale pravopisu týče („Pútnik“ o ortografii činí spomienku) len sa nepôjdeme učiť k tomu pánovi, ktorý čo korektor môjho diela „Sv. Jozef“ toľko chýb v ňom nechal. Nech hockto prečíta „Pútnika“, uvidí, že je tam hrúza pravopisných (a nie „ortografických“) chýb. Vlni aspoň celé množstvo pravopisných chýb bolo v kalendári „Sv. Vojtecha“. Ináč treba prečítať len básne „Hrobitov“ v poslednom čísle „Pútnika“ uverejnenú, a človek nahliadne, že pán redaktor najprv pred svojím domom by mal zametať. Len v prvej polovici sme našli sedem pravopisných chýb. Redakcia „Pútnika“ darmo bude čakať odvčufku na dajaké dielo naše. — H. L. V. K. Máte pravdu, že náš kalendár je utešeno vystavený na oko a aj z ohľadu obsahu, a nie — jako to „Pútnik“ poznamenal — by bol na oko pekne vystavený. — V. H. Len i ďalej tak; máte pravdu, že „Krestan“ jedine hmotnou a mravnou podporou sa môže zdvihnúť, nie ale daromným osočovaním neláskavým. Je pravda, že kto na hradzkej dom stavá, každý posudzuje jeho prácu a dielo, lebo to je ľahšia vec, nežli stavanie toho domu. — Listy a iné zasielky, ktoré dopisy, básne, články a iné v Krestane uverejniť sa majúce zprávy obsahujú, rovno na meno zodpovedného redaktora treba poslať. Predplatky a expedicionálne veci ale na „Expediciu Krestana“ treba poslať. — V. L. Tak je to. Sprostý sa smeje, zlostný posudzuje, oplán sa teší tomu. — Vrbove. J. K. „Kráľovnu Sv. Ruženu“ len i ďalej podporujte a rozširujte, ona je staršou sestrou „Našej Nádeje.“ Už je tomu pol štvrť roka, čo som prestal u vás podošvy drať. — Tekov. V. H. Predsa sa najde aj taký človek, ktorý uzná, že „Krestana“ redigovať, je veľká obeta. Vidieť, že vy spravodlivo súdite, a že vaše srdco nezaujala ani závisť ani nenávisť. Od augusta len na veľkú prosbu som zostal dočasne pri Krestane. Preto ale dobre viem i to, že kto pri verejnej ceste dom stavá, ten musí byť prichytný na spravodlivú i nespravodlivú kritiku. — Štiac. V. A. Nenie tej dobrej veci, za ktorú by niekoľko ľudí nemuselo trpieť. My držíme svoj chrbát. — N. Lupča. K. K. Vy ste sa s krátkej cesty vrátili; dá

Pán Boh, že sa ešte uvidíme, najneskorej v lete. — Holičan. Takú zprávu sme už dostali, a do kalendára sa ona dostala. O nespisovnosti reči sa tomu pánovi snáď snívalo; češtine pokoj dáme. — Zlaté Moravce. My za to nemôžeme. Buďte vytrvanlivý. — Trenčan. Nebojte sa, ja i ďalej tak budem písať, aby ma ľud rozumel, lebo náš ľud netáhá svedu duchovnú potravu z ťažkých českých kníh. — Staré Hory. Ja nemám toľko času, jako si Vy myslíte. Ten list som neprečítal, lež p. H. odovzdal. — Kremnica. V Uhorsku je len jeden národ, a to uhorský; slovenský ľud je len národnosťou. Pod plášťom mravnónáboženským také táraniny písať nemôže svedomitý spisovateľ krestanský. — Rakova. Ten výborný článok dlhý sme odložili pre kalendár. Keby naši dopisovatelia tak znali pravopis, ako vy, dobre by bolo. — V. H. v Prešporku. Srdečné vďaky za vaše oduševňujúce riadky. Máte pravdu, že počet predplatiteľov je najlepším dôkazom toho, či redaktor vie písať, alebo nie. „Kat. Noviny“ a „Pútnik“ môžu sa skovať nielen pred „Krestanom“ lež aj pred „Našou Nádejou“, ktorá ešte len dva roky má za chrbátom. Už dávno som slyšal, že „Kat. Noviny“ ľudu sú privysoké, kňazom ale prinizké; tedy pre koho sú ony písané? Preto majú tak moc predplatiteľov. Že pre slovenské katolíctvo pracovať, je vec nevďačná, to ja nielen viem, ale aj zkusujem. Lenže takie hlasy si nevšímam, z vidieckej múdrosti neprosím. — Michal Jurčo. Na tú otázku ani náš starý otec by vám nebol vedel odpovedať. — Všetky články sme dostali, len o trpezlivosť vás prosíme dp. Rojko. — Podkyľavčan. Sedieť môžete krivo, len rozprávajte rovno. No vy to pravda i tak len takto činite?! — Ján Oplan. Jaký človek taká reč; od kujona uteč preč. — Čachtice. Nemôžeme. — Socialist. Nenie človeka, ktorý by blaženým bol vo všetkých ohľadoch.

Spolu tu upozorňujeme et. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unávanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je pevný účiní každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomysle.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. Zbožie. Pšenica (žito) banátske 10.00—10.20. Od Tisy 10.10—10.76. — Od Pešti 09.70—10.75. — Zadunajské 10.42—10.60. Raž 8.10—8.15. Jačmeň na krmenie 6.20—6.50. — Do pálenice 0.00—0.00. — Na pivo 7.80—8.70. Oves 5.75—6.10. Kukurica 5.50—5.70.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.80	16.30	15.70	15.00	14.30	13.70	12.30	10.00
			7½	8			
			8.20	6.10			

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 6.75. — Malá 6.75. Hrach 08.50. — Pšeno 11.75—9.50. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 42—45 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Telce.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Mašť a slanina.** Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. terey 142—144

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťch Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896. v Budapešti.

Albin Jiratkó

sochar a staviteľ oltárov
v Päťch Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-
diace stolce, kostolné lavice, krstedelnice
atď. vo všetkých štýloch jednoducho a
umelecky.

Hocaké sochy svätých

robi z dreva, kameňa a masy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

TLAČIAREN

SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi
písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
tlačie týka, od najjednoduchšej až do naj-
krásnejšej prijíma, a zato aj rýchlo.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňaz-
stva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

NEMOCNÝM L'UĐOM

POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na
žalúdok trpia.

Stužková hlístu i s hlavou vyzenie sa bez
bolasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni
JOZEFA SCHNEIDER v Rešici,
hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko).
Za rýchly a bezbolastný istý úči-
nok rukujem. Neškodí, bárs nenie
stužkovej hlístu. Vek uďaf treba.
Zákonne chráteno. Jedna škatuľa
s doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky
stužkovej hlístu sú tieto: Bledosť
tvári, mútny zrak, svetlé prstene
okolo očí, chudnutie, nečistý
jazyk, netúženie po jedle, člove-
kovi zle prichádza, vracal by a
závrat má, veľa šlajmu, vpuchnu-
tie tela, žalúdok je kyselý, záha
páli g ganie, pichanie a bolast
v črevach, klopanie srdca, ne-
riadne koluje krv, u ženských
hlavy bolenie, náchylnosť k zro-
nenosti, žiadanie smrti, zuno-
vanie života. — Ďalej dostať tu i vísade v lekárňach
Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte nepre-
kabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatuľa stojí 2 zl.
50 kr. Pri tuhej bolasti veľká škatuľa 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekárni
JOZEFA SCHNIDERA v Rešici
(Dolnie Uhorsko).

6 10

„JANUS“

vzjomná život poisťujúca spoločnosť
založená r. 1840

dľa najrozličnejších spôsobov

PRIJÍMA POISTENIE PROTI SMRTI A NEHODE ŽIVOTA.

Uznalé podmienky.

Poistenie v prípade vojny bez náhradného poplatku.
Nenapaditeľne zaviazanie. Rovnako poplatky.

Ustav založený je na základe vzájomnosti, a tak ročitý chosť prípadne poisteným členom.

Od jestvovania ústavu 57 rokov poistené bolo

104,500 osôb

so základinou **265,000,000 a s**

1,655,000 ročitým prípadkom.

Členom a ich zákonným potomkom vyplátilo
sa **39,820,000 korún.**

Pod spôsobom výhry nazpät sa vyplátilo
3,900,000 korún.

Z ručenostný fond vyše **24,700,000 korún.**

Hlavný jednatel:

Štefan Zseitlik, Nová - Ves.

Vážna vec pre chorých na plúca.

Paríž, Bordeaux, Brussel 1897. čestný diplom, zlaté
medaille

6--10 horový výťah

Patra Kautena

Účinok je istý aj v tých najnebezpečnejších
pádoch. Veľa listov uznania od lekárov a vy-
soko postavených osob. Cena litra 25 zl., 1/2 litra
12 zl. 50 kr.; 1/4 litra 6 zl. 25 kr.

Opis zdarma. — Opravdivý len u dorabatel'a.

Lekáreň: **Jána Beckera,**

ku sv. Trojici v Billéde (torontálska stolica.)

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

*Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Fűredy L. Budapešť
VII/4 Oroda u. 24. sz.*

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

12-30

Voltov križ.

Takým osobám, ktoré križ nenosia,

Voltová hviezda.

Defom a mladým ženám: *Voltové srdco.*

Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magne-
tičným elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk,
zronenosť, bľadnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka,
histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika
atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné
trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50
kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO
„K R E Š T A N A“ PRIJÍMA.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.